

Tia iyi Pɔlu í cea inɛi Romu ɲa

Í ce ɲa fɔ

¹ Amui Pɔlu woo ce icei Jesu Kirisi, amu iyi Ilaaɗ í kpe n na n je woo be nɔ í nyam ikā n waazoò laabaau jiidæ.

² Laabaau jiidau Ilaaɗ í wāò wa wo. Nɔ kuwā iyi í ceui í jò waliie ɲa à kɔ si kukai ideε.

³ Jesu Kirisi Lafɛε nwai wa fāa, nɲu iyi í je Amai Ilaaɗu. À búui bei amanε si dimii Davidi amanlu nlau,

⁴ amma Hundei Ilaaɗ í nyisi do gbugbā iyi ntai Amai Ilaaɗi si waati iyi í dedeε hai si bale.

⁵ Jesuu nɲui í muum didɔ̀ n̄ jèò woo be ku ba n naaò ine ɲa wa hai si dimi fei bi tεε na iriε ku ba a dasiε naanε nɔ a jirimæ.

⁶⁻⁷ Inε inɛi Romu ɲau, ì wa si inɔ nɲa ɲa, inε iyi Jesu Kirisi í kpe.

Na ɲai í jò n̄ wa n kɔa inε fei tiau ihē wa, inε iyi Ilaaɗ í nε kubi nɲε nɔ í kpe ɲε i na i je titi nɲu ɲa. Ilaaɗ Baa nwa do Lafɛε Jesu Kirisi a mu nɲε didɔ̀ do laakai ku sū.

Pɔlu wa bi ku bɔ Romu woo dasi Jesu naanε ɲa ku kaako

⁸ Sinte titā n̄ wa n saabu Aɗ Lafɛεm do saabui Jesu Kirisi na irii inε fei, si na iyi í jò à waa fɔ idei naanε ku dasi nɲε si andunya fei.

⁹ Ilaaɗ, nɲu iyi n̄ wa n cea ice do idɔm fei n̄ wa n sisiò laabaau jiidai Amaε, í mà iyi n̄ wa n ye gigi nɲε waati kāmā fei

10 si kutəəm. N̄ ya n maa n təə Ilaaḏ bii í bi ku muum kpāa bebei n naa bi tu ηε,

11-12 domi n̄ dasi idə jiiida jiiida n naa n ye ηε ku ba i ba gbugbā ηa do saabum, waatə ka ba gbugbā ajə si naanε ku dasi nwa awae ηa waati iyi an naa n wa bi tu ηε. Gbugbāu amuai Hundei Ilaaḏi.

13 Inε inεm ηa, n̄ bi i mà ηa iyi tuuba nkpə nkpəi n̄ ya n ce səəlui ku naa bi tu ηε, amma hee nsei n kù ba fayae. N̄ bi icεm ku ne iso si anini nηε, bei í ne bi dimi mmu gə ηa mə.

14 N̄ wa n mu gbesei n waazoa inε fei hai inε ηa iyi à fū iju hee do ilu iju dūdū ηa, bi inε ηa iyi à ne kumà hee do inε ηa iyi a kù ne kumà.

15 N̄jəi í jə n̄ wa n bi n sisia inε inei Romu ηau mə laabaau jiidau ntə ntə.

Gbugbāi laabaau jiiida

16 N kaa n ce anyəi laabaau jiidau, domi í je gbugbāi Ilaaḏi iyi wa faaba inε iyi í dasi Jesu naanε fei, hai Zuifu ηa hee ku koo si dimi mmu ηa.

17 Laabaau jiidau wa nyisi iyi Ilaaḏ í ya jə inε ku je dee dee na naanε ku dasi nηu akā, si bei à kəə à ni, inε iyi í je dee dee si wajui Ilaaḏ na naanε ku dasiu á ba kuwεε.

Taalei inε ηa

18 Do ntəi, Ilaaḏ wa nyisi idəəkḏε wa hai lele si gāmei inε ηa iyi à waa ce laalə fei nə a kù mà beεεε. Si laalə ku ce nηau a kù jə ntə kù waa ce icε.

19 Ilaaḏ wa ce idəəkḏ domi mii iyi í jə amanε kú mà sie kù manji nηa. Ilaaḏ takae í nyisi ηa mam mam.

20 Do ntə, a kaa yəkə a yəə do iju, amma hai waati iyi í taka andunya í nyisi arae iyi nηui í je Ilaaḏ, nə í

nyisi gbugbã hai ne kɔɔe si mii ŋa iyi í taka. Na ŋɔ, a kù ne iyi aa fɔ.

21 À mà Ilaaḍ amma a kù waa saaluε hee a bei a saabuε si bei í jɔ. Iri ŋa í na í ku, nɔ idɔ hai ne bisi ŋa í dási ilu kuku nla nla.

22 À waa tamaa aŋa à ne bisi amma nnyei à na à ce.

23 Í sɪai wo a tɔɔ Ilaaḍ ilu amboe, ŋɔ iyi kaa ku aɔ kãma. Amma wee à sinda à waa tɔɔ iwē ŋa iyi à jɔ amanε iyi á ku. Iwē gɔ ŋa mɔ à jɔ yei ŋa, do inɔ ŋa iyi à waa ne do iyi à waa cã ilε.

24 Na ŋɔi í jɔ Ilaaḍ í fūsi ŋa a wɔ ku ba a hanya a ce daa sãmi aŋa duusɔɔ si bei idɔ ŋa í bi. Daa sãmiu á jɔ a cã anyi.

25 Inε ŋau à kpaasi ntɔi Ilaaḍ do ibo. Mii ŋa iyi Ilaaḍ í taka ŋai à waa tɔɔ à waa ce ŋa icε, kù je Ilaaḍ takae. Ilaaḍi à ne ka maa saabu hee do aɔ fei. Ami.

26 Ŋɔi í jɔ Ilaaḍ í fūsi ŋa a wɔ nɔ à dasi kɔdεε iyi í jɔ à waa cã anyi. Inaabo ŋa ŋa a ci ya je baa inεmɔkɔ ku sūð ŋa má, bii ku je aŋa duusɔɔ.

27 Bεεβε mɔi inεmɔkɔ ŋau mɔ a ci ya sūð baa inaabo ŋau má, amma kubi hai ne yaasei aŋa duusɔɔ í la hee í caa. À waa ce ideɪ iju hai ne anyɔ inεmɔkɔ do inεmɔkɔ, nɔ aŋa taka ŋa à waa gba ijuukpã iyi í to zakai kurara ŋa.

28 Si na iyi í jɔ a kù bi Ilaaḍ ku mà ŋɔi í jɔ í dasi ŋa lasabu laalɔ a ceð mii iyi kù jɔ amanε ku ce.

29 Nɔ laalɔ fei í wεε ŋa, hai inɔ ku kã do kɔdεε do nje ku cé do igu do inε ku kpa do ija do ibo do bisi laalɔ, hee do irii nje ku sɔ.

30 À ya maa fɔ laalɔi nje, à cé Ilaaḍ, à ya ye ara ŋa, à je ilu faau ŋa, à ya tɔɔ fufu, à ne bisii laalɔ ku ce, a kù waa saalu iyeð baa ŋa ŋa.

31 A kù ne bisi, a kù ne naane, a kù bi nje, a kù ne araarei nje.

32 À mà woodai Ilaaã iyi wa fɔ í ni, ine ɲa iyi à waa ce dimii mii beɛbe ɲa, ikui í je kɔkɔɔ ɲɲa. Do ɲɲu fei à ya coo, nɔ à ya maa saabu woo ce dimie ɲa má.

2

Kiitii Ilaaã

1 Na ɲɲu, awɔ iyi ì waa ye taalei ine ɲa, baa bii yooi ì je, i kù ne iyi aa fɔ, domi waati iyi ì waa ye taalei ine ɲa nɔ awɔ takae ì waa ce mii laalɔ ɲau be, awɔ takae ì waa so taalei.

2 Do ntɔ, à mà iyi Ilaaã í ne ntɔ bii wa ye taalei ine ɲa iyi à waa ce dimi beɛbe.

3 Debei, ì waa tamaa mà awɔ aa fita si kiitii Ilaaã, awɔ iyi ì waa ye taalei ine ɲa, nɔ awɔ mɔ ì waa ce dimi beɛbe má?

4 Mà ì donda kulai jiida ku jee do temuae do suuru ku neei? I kù mà iyi jiida ku jei Ilaaã í mɔsi wa koo si gãme ku ba i kpaasi kuweee?

5 Amma si na iyi í jɔ idɔe í le nɔ i kù jesi i kpaasi, ì waa faa arae idɔkɔ iyi í la í rei si ajɔ iyi Ilaaã á kiiti ine ɲa dee dee nɔ ine fei á yɔɔ.

6 Ajɔ ɲɲu be á sãa ine fei si bei kucee í to.

7 Ine ɲa iyi à temua à waa ce jiida à waa dedeð amboe do beere, nɔ à waa de aɲa a maà ce nfe, aɲai Ilaaã á mua kuwee hai tãu.

8 Amma ine ɲa iyi à kɔsie nɔ a kù waa ceð ntɔ ice í gbe laalɔ, aɲai aa ye idɔkɔ nlae.

9 Ine iyi wa ce laalɔ fei á ye wahala do ijuukpã, hai Zuifu ɲa hee ku koo si dimi mmu ɲa.

10 Inε mɔ iyi wa ce j̄iida á ba amboe do bεεε do laakai ku s̄u, hai Zuifu ηa hee ku koo si dimi mmu ηa.

11 Bεεbei Ilaaḏ á ce domi bi tεε inε gɔ kù re inε gɔ.

12 Inε ηa iyi à waa ce dulum hai mà wooda, si wooda hai mà ηhai aa ce nfe. Amma inε ηa mɔ iyi à mà wooda nɔ à waa ce dulum, woodaui á kiiti ηa,

13 domi kù jε inε ηa iyi à waa gbɔ ideɪ woodau aηai à jε dee dee si wajui Ilaaḏ, í gbε inε ηa iyi à waa ce iyi wa fɔ.

14 Waaati iyi dimi mmu ηa, aηa iyi a kù mà wooda, à waa ce mii iyi wa fɔ do idɔɔbi ηηa, iyi bε wa nyisi iyi woodau í wa si idɔ ηηa.

15 Daa ηηa wa nyisi iyi à kɔ woodau si idɔ ηηa. Idɔ ηηa wa jε sεεdaε, nɔ lasabu ηηa í ya yε taale ηηa walakɔ ku na ηa ntɔ.

16 Ajɔi kiitii Ilaaḏ si bii Jesu Kirisi á kiiti inε ηa bεεbei mii ηau bε fei á ce. Á kiiti inε ηa na ice iyi à waa ce si asii fei si bei laabaau j̄iida iyi ñ wa n sisi nηeu wa fɔ.

Zuifu ηa do wooda

17 Awɔ Zuifu, ì waa cɔ araε Zuifu, ì waa naane wooda, ì waa tɔɔ fufu ì ni awɔ ì jε inεi Ilaaḏ.

18 Ì mà mii iyi Ilaaḏ í bi i ce, nɔ wooda í kɔε si i ce mii iyi í s̄a.

19 Ì waa tamaa iyi aa yɔkɔ i cuaa fεεju ηa nɔ i jε inya kumái inεi ilu kuku ηa.

20 Ì waa tamaa mà aa yɔkɔ i mua nnyei ηa bisi, nɔ i kɔ hai mà ηa si cio, domi ì mà iyi icui kumà do ntɔu si woodai í wa.

²¹ To, awɔ iyi ò waa kɔ inɛ gɔ ɲa si cio, na mii í ce ò kaa kɔ araɛ. Awɔ iyi ò waa sɔ inɛ ɲa a maà ce ile, na mii ò waa ce ile.

²² Awɔ iyi ò ni inɛ ɲa a maà ce sakara, na mii í ce ò waa coo. Awɔ iyi ò cé iwɛ̃, na mii í ce ò waa bɔ ilè ile bɛ.

²³ Awɔ iyi ò waa tɔɔ fufu si na iyi í jò ò mà wooda, na mii í ce ò kù waa jirimɛ ò jò irii Ilaaɗ wa beje.

²⁴ Na irii inɛ Zuifu ɲai dimi mmu ɲa à ba à waa fɔ̀ taalei Ilaaɗ, si bei kukɔi ideɛ wa fɔ̀.

²⁵ Awɔ Zuifu, bii ò waa too wooda, bangoɛ í nɛ aranfãani jiida, amma bii ò kù waa jirima woodau, bangoɛ í je ngbɛ.

²⁶ Na nɲu, dimi mmu iyi a kù dasiɛ bango nɔ wa too woodau, Ilaaɗ kaa cɔ̀ bei inɛ iyi à dasiɛ bango?

²⁷ Dimi mmu iyi wa too woodau, baa bii a kù dasiɛ bango á ye taalei inɛ Zuifu ɲau, domi baa do iyi ò ce bango nɔ ò mà wooda iyi à kɔ nɲɛ ò kù waa jirimɛ ɲa.

²⁸ Inɛ iyi í je Zuifu do ntɔ̀ kù je inɛ iyi í je Zuifu si kuyɛi inɛ ɲa. Iyi í nɔ̀ í je bango ntɔ̀ ntɔ̀ kù je iyi à ya ce si ara.

²⁹ Amma inɛ iyi í je Zuifu ntɔ̀ ntɔ̀, nɲui í je Zuifu si idɔ̀ɛ. Iyi í nɔ̀ í je bango do ntɔ̀ nɲui í je bangoi idɔ̀. Icei Hundei Ilaaɗi, kù je ti wooda. Zuifu dimi beɛbe, Ilaaɗi á saabuɛ, kù je amanɛ ɲa.

3

¹ Debei, aranfãani yoomai Zuifu ku je í nɛ. Riba yoomai bango ku ce í nɛ.

² Ntɔ̀ ntɔ̀ aranfãaniɛ í la si mii fei. Sinte, Zuifu ɲai Ilaaɗ í daa ideɛ si awɔ̀.

³ Bii ine gɔ ɲa a kù dasi naane, naane hai dasi nɲau á jò Ilaaɗ mɔ kú je hai ne naaneí?

⁴ Aawo, kù je beɛbe. Baa bii ine fei í je ilu ibo ka mà iyi Ilaaɗ í je ntɔ. Si bei kukɔi ideɛ wa fɔ na irie í ni,

Amanɛ ɲa à ne a mà iyi ì je dee dee si ide kufɔɛ,
Nɔ ì ya fɔ ntɔ si kiitie.

⁵⁻⁶ Amma bii laalo ku ce nwa í jò à mà iyi Ilaaɗi í je dee dee, beirei aa ka ni. Aa ka ye taalei Ilaaɗ bii wa kpã wa iju? Aawo, kù je beɛbe. Ñ wa n fɔ dei si bei amanɛ ɲa à ya dɔ. Bii Ilaaɗ kù je dee dee, debɛi beirei á ce ku kiiti andunyau.

⁷ Bii ibom í teese í jò ine ɲa à waa ye ntɔi Ilaaɗ, nɔ do yaase beɛbe irie wa baò amboe, na mii í ce á maa ye taalem má bei ilu dulum.

⁸ Na mii í ce a kaa ka ni, ka ce laalo ku ba irii Ilaaɗ ku neò beɛɛ. Ine gɔ ɲa à ya ni beɛbei ñ wa n fɔ ku ba a beje irim. Ine dimie ɲa aa nɔ a ye ijuukpãɛ si bei í jɔ.

Ine kãma kù je dee dee

⁹ Debɛi, awa Zuifu ɲa mɔ à tia ine gɔ ɲa mɛɛ. Aawo, baa keeke, domi à nyisi tã iyi Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa aɲa fei à wa si awɔ gbugbãi dulum.

¹⁰ Kukɔi idei Ilaaɗ wa fɔ í ni,
Ine kãma kù je dee dee, baa akã.

¹¹ Ine gɔ kù wɛɛ iyi í ne bisi.
Ine gɔ kù nɔ kù wɛɛ iyi wa de Ilaaɗ.

¹² Ine fei í nyɔi,
Ine fei í bejei.

Ine kãma kù wɛɛ iyi wa ce jiida baa akã.

¹³ Idei geɛ ɲa í sãmi bei bale foo,
Nɔ í ne aci bei njo.

Do idei geɛ nɛaui à ya takiò inɛ ɲa.

14 À nɛ inɔ kuro nɔ ikpei wa kɔ si geɛ nɛa.

15 Kute gbãa ku kpa inɛi à nɛ.

16 Bii à bɔ fei idei kukpa do inɔ kufɔi à ya jò bɛ.

17 A kù mà kpãai laakai ku sũ.

18 A kù nɛ nɔi Ilaaɔ.

19 Amma awa à mà iyi mii iyi wooda wa fɔ fei, inɛ ɲa iyi woodaui í kãi wa fãa. Wooda í wɛɛi ku ba geɛ kãma ku maà nɛ iyi á fɔ, nɔ inɛ fei ku mà iyi Ilaaɔ wa yɛ taaleɛ.

20 Ntɔ ntɔ inɛ kãma kù wɛɛ iyi á yɔkɔ ku jirima wooda hee koo jɛò dee dee si wajui Ilaaɔ. Wooda í wɛɛi ku ba ku jò amanɛ ku mà iyi nɲu í jɛ ilu dulum.

Yaase bei Ilaaɔ í ya ce inɛ dee dee

21 Amma nsei, Ilaaɔ í nyisi wa yaase bei nɲu í ya ce amanɛ dee dee, kù jɛ do idei wooda. Wooda Moizi do waliii Ilaaɔ ɲau à jɛ sɛɛdaɛ.

22 Inɛ ɲa iyi à dasi Jesu Kirisi naanɛ fei, Ilaaɔ í ce ɲa dee dee na naanɛ iyi à dasiu. Inɛ gɔ kù jɛ ikã,

23 domi inɛ fei í ce dulum nɔ à kua amboei Ilaaɔ.

24 Amma Ilaaɔ í ce ɲa dee dee hai nɛ ngɔgɔ ku sã na didɔɛ do saabui Jesu Kirisi iyi í ya ɲa.

25 Nɲui Ilaaɔ í jilɛ ku jɛ kuwee. Njɛɛ iyi í nikã í kpa dulum dii inɛ ɲa iyi à dasiɛ naanɛ. Ilaaɔ í ce bɛɛbei ku nyisiò iyi nɲu í jɛ dee dee. Tako wo si suurue í temua do dulum dii amanɛ ɲa, kù kpã ɲa iju.

26 Amma si dee dee ku jɛɛ wa nyisi wa si waatii nɛiu ihẽ iyi nɲu inɛ dee dee, nɔ nɲu wa ce inɛ ɲa dee dee na naanɛ iyi à dasi Jesu.

27 Debei, à nɛ kpãa iyi aa ka tɔɔ fufu má? Aawo, kaa ce. Na mii. Si na iyi í jò kù jɛ wooda ku jirimai à waa ka, bii kù jɛ naanɛ ku dasi.

28 À nɔ à yɛ iyi amanɛ á jɛ dee dee na naanɛ iyi í dasi nɔ akā, kù jɛ na wooda ku jirima.

29 Mā Ilaaḍ í jɛ ti Zuifu ɔa aɔa akāi? Kù jɛ ti dimi mmu ɔa má? Ntɔ ntɔ í jɛ ti dimi mmu ɔa mɔ,

30 domi Ilaaḍ akāi í wɛɛ. Nɔui á ce inɛ ɔa dee dee na naanɛ ku dasi nɔa, hai Zuifu ɔa hee do dimi mmu ɔa.

31 Si bɛɛbɛ à waa kpa wooda na ideɪ naanɛ ku dasiui? Aawo. À kḍosi gbugbãe mɔm nii.

4

Yaase iyi à yɛ si kuwɛi Aburhamu

1 Bɛirei aa ka fɔ nsei do ideɪ Aburhamu bala nwa. Mii í ba.

2 Bii Ilaaḍ í ce Aburhamu amanɛ dee dee na icɛ iyi í ce, á yɔkɔ ku tɔɔɔ fufu. Amma kù nɛ si bii á tɔɔɔ fufu si wajui Ilaaḍ,

3 domi kukɔi ideɪ Ilaaḍ wa fɔ í ni, Aburhamu í dasi Ilaaḍ naanɛ nɔ nɔui í jɔ Ilaaḍ í dooɛ si inɛ dee dee.

4 Nsei, inɛ iyi wa ce icɛ a ci ya doo fi ai lafɛɛ bei amua, ti nje asaiyaɛi.

5 Amma inɛ iyi í dasi Ilaaḍ naanɛ, nɔ kù de nɔui ku jɛ dee dee na icɛɛ, Ilaaḍ mɔ, nɔui iyi í ya ce ilu dulum ɔa dee dee, á doo lafɛɛu amanɛ dee dee na naanɛ ku dasiɛ.

6 Bɛɛbei Davidi mɔ wa fɔ ideɪ inɔ didḍi inɛ iyi Ilaaḍ í doo amanɛ dee dee kù jɛ na icɛɛ.

7 Í ni,

Ilu inɔ didḍi inɛ iyi Ilaaḍ í kpa ideɪ kuraraɛ,

Nɔ í bii dulum deɛ.

8 Ilu inɔ didḍi inɛ iyi Ilaaḍ kù waa doo dulum deɛ.

⁹ Ino didõu, ti inε ηa iyi à ce bango aηa akãì? Kù je ti inε ηa mɔ iyi a kù ce bango? À tako à fɔɔ tã wo à ni, Ilaaõ í doo Aburhamu amanε dee dee na naanε iyi í dasiu.

¹⁰ Beirei í yε waati beεβε. Í ce bango ba. Mà kù ce. Waati beεβε kù ce bango titã. Hai lɔ bangoi wa je.

¹¹ Si anyie í na í ce bango iyi wa je nyinda iyi Ilaaõ í coo inε dee dee. Í coo inε dee dee na naanε ku dasiu waati iyi kù ce bango. Beεβε mɔi í na í je balai hai ce bango ηa iyi à dasi naanε fei ku ba Ilaaõ ku doo aηa mɔ inε dee dee ηa.

¹² Nɔ wa je balai woo ce bango ηa mɔ, aηa iyi kù je bango nηu akãì à ce, amma tuubai naanε ku dasi iyi bala nwa Aburhamu í jò si waati iyi kù ce bango, nηui aηa mɔ à waa too si.

Do naanε ku dasii à ya baò kuwãì Ilaaõ

¹³ Ilaaõ í cea Aburhamu do dimie ηa kuwã iyi aηai aa je tubui andunyau ihě fei. Kù je si na iyi í jò í jirima wooda, amma si na iyi í jò í je dee dee na naanε ku dasieui.

¹⁴ Bii í je inε ηa iyi à waa jirima wooda, aηai aa ne mii ηa iyi Ilaaõ í ce kuwãεu, naanε ku dasiu ngbei, nɔ kuwã iyi Ilaaõ í ceu mɔ í kpa iri mβε,

¹⁵ domi woodai wa naaò idɔ̀kõì Ilaaõ wa. Amma bii wooda kù wεε, ideì wooda ku kua mɔ kaa wεε.

¹⁶ Na nηu, kuwãu, ti inε ηa iyi à dasi naanεi ku ba ku je amua iyi Ilaaõ í mu nwa na didõε nɔ ku je ti dimii Aburhamu fei. Kù je inε ηa iyi à ne wooda aηa akã, amma do inε ηa iyi à dasi naanε bei Aburhamu, nηu iyi í je balai awa fei.

¹⁷ Kukoi ideì Ilaaõ wa fɔ í ni, nηui n̄ ce balai dimi nkpɔ. Nηui í je bala nwa si wajui Ilaaõ. Ilaaõì í dasi

naane, n̄ɲu iyi í ya ʒi iku ɲa, n̄ɔ do ide ku f̄ɛi í taka mii ɲa iyi a kù w̄ɛ wo.

¹⁸ Aburahamu í dasi Ilaaḏ naane n̄ɔ wa c̄ò kp̄aa baa do iyi kù ye mii iyi wa degbeu titã. Na n̄ɲu, Ilaaḏ í coo balai dimi nkp̄ɔ ɲa si bei í tako í f̄ɔ í ni, dimie ɲa aa na a kp̄ɔ.

¹⁹ Waati n̄ɲu í ne zakai ad̄ɔ c̄iɔ. Í mà iyi n̄ɲu í gbo, n̄ɔ Sara aboɛu m̄ɔ kaa ȳk̄ɔ ku bí ama má, amma do n̄ɲu fei naane ku dasie kù kaye.

²⁰ Kù f̄usi naane ku dasie aw̄ɔ, kù n̄ɔ kù sika si ide iyi Ilaaḏ í w̄au. Naaneu í teese wa muua gbugbã m̄ɔm nii n̄ɔ wa saabu Ilaaḏ,

²¹ domi í mà kam kam, mii iyi Ilaaḏ í w̄au í ne gbugbãi ku coo.

²² N̄ɔi í ʒ̄ɔ na naane ku dasie Ilaaḏ í dooe ine dee dee.

²³ Amma iyi à k̄ɔ à ni, à dooe ine dee dee, kù ʒe na irii n̄ɲu akãi à k̄ɔ.

²⁴ À k̄ɔi na irii awa m̄ɔ iyi Ilaaḏ wa doo wa ine dee dee, awa iyi à dasie naane, n̄ɲu iyi í ʒi Jesu Laf̄ɛ nwa hai si bale.

²⁵ Ilaaḏi í ʒ̄ɔ à kpa Jesu wo na irii dulum du wa n̄ɔ í ʒ̄u má ku ba ku ce wa ine dee dee ɲa.

5

À d̄ɔ do Ilaaḏ

¹ Nsei, si bei Ilaaḏ í ce wa ine dee dee ɲa na naane ku dasi nwa, à d̄ɔ do n̄ɲu na saabui Laf̄ɛ nwa Jesu Kirisi.

² Jesu m̄ɔi í mu nwa kp̄aa do saabui naane ku dasiu ka sekee si Ilaaḏ, n̄ɲu iyi í ce nwa did̄ɔ. Na did̄ɔui à waa leek̄i dim dim n̄ɔ à ne in̄ɔ did̄ɔ domi à waa c̄ò kp̄aa iyi aa ka ne baa nwa si amboei Ilaaḏ.

³ Iyi í re mòm, baa si wahala à ya ka ne ino didõì domi à mà iyi wahala í ya bí temua.

⁴ Bii à nò à temua si wahalau, aa ka fita bei ine iyi í je igũ si laakai ku cò, nò igũ iyi à jèu á bí nwa kpãa ku cò.

⁵ Nò kpãa iyi à waa còu kaa je ngbe domi kubii Ilaaõ í wa si idò nwa do saabui Hundee iyi í mu nwa.

⁶ Si waati iyi a kù ne gbugbã, Kirisi í ku na irii ine ña iyi a kù mà beereì Ilaaõ. Í kui si waati iyi Ilaaõ í jileu.

⁷ À gaabua amane ku jesi nñu ku ku baa na ine dee dee. Á yòkò ku je ilu wòkò gò á jesi nñu ku ku na ine jüida gò.

⁸ Amma Ilaaõ í nyisi wa kubi nlae domi waati iyi à je ilu dulum ña Kirisi í ku na iri nwa.

⁹ Nsei, si na iyi í jò ñei Kirisi í jò Ilaaõ í ce wa ine dee dee ña, kù ne sika kãma á faaba wa hai si idòkòe iyi á naa.

¹⁰ Waati iyi à je mbeei Ilaaõ, í jò à dõ do nñu na ikui Amae. Na nñu nsei, si bei à dõ do nñu, sika kãma kù wasi á nyi ku faaba wa má na kuweei Amau.

¹¹ Iyi í re mòm, Lafëe nwa Jesu Kirisi, nñu iyi í jò à dõ do Ilaaõ, í nyi í jò à ne ino didõ má si Ilaaõ.

Adamu do Kirisi

¹² Dulum í lò wai si andunya hai bi ine akã, nò dulum nòu í naaò iku wa. Si beebe, ikuu í tosi ine fei domi ine feii í ce dulum.

¹³ Ntòì dulum í wa si andunya wo woodai Moizi í bei í naa, amma bii wooda kù wee, ijuukpãì wooda ku kua mò kaa wee.

14 Do n̄ɲu fei, hai waatii Adamu hee ku koo si Moizi fei, inɛ ɲa à ya ku baa do iyi a kù kua wooda bei Adamu í ce.

Aa ka yǎkǎ ka wǎ Adamu do inɛ iyi í na í naau.

15 Ntǎ ntǎ, inɛ nkɲɔi í ku na kurarai inɛ akǎu, amma didǎi Ilaaǎ í la í re kurarai Adamu. Didǎi Ilaaǎu mǎ hai bi inɛ akǎi í naa, nǎ lafɛɛui í jɛ Jesu Kirisi. Didǎu amua nla nlai, nǎ í tosi inɛ nkɲɔ.

16 Amuai Ilaaǎu do kurarai inɛ akǎu í wǎaia nje, domi kurara akǎui í jǎ Ilaaǎ á kiiti inɛ ɲa ku ye taale n̄ɲa, amma didǎei á jǎ ku ce wa inɛ dee dee baa do iyi à tako à ce kurara nkɲɔ nkɲɔ.

17 À mà iyi iku í tosi inɛ fei na kurarai inɛ akǎu. Amma na inɛ akǎ mǎi aa ka ba mii iyi í la í re, domi inɛ iyi í gba didǎ nlai Ilaaǎ do amua nlaɛ iyi í jǎ í jɛ dee dee fei, á maa wɛɛ nǎ á jɛ bomma na irii Jesu Kirisiu.

18 Na n̄ɲu, si bei kurarai inɛ akǎ í jǎ Ilaaǎ í ye taalei inɛ fei, bɛɛbɛ mǎi dee dee ku jei inɛ akǎ í jǎ inɛ fei í jɛ dee dee í baǎ kuwɛɛ.

19 Si bei ide hai gbɔi inɛ akǎ í jǎ inɛ nkɲɔ í jɛ ilu dulum, bɛɛbɛ mǎi Ilaaǎ á ce inɛ nkɲɔ dee dee na ide ku jirimai inɛ akǎu.

20 Wooda í lǎ wai ku ba kurara ku kǎɔsi, amma bii dulum í kǎɔsi, didǎi Ilaaǎ mǎ í ya kǎɔsi ku roo mái.

21 Si bei dulum í lǎsi inɛ fei hee í naaǎ iku wa, bɛɛbɛ mǎi didǎi Ilaaǎ í naa si inɛ fei ku ba ku ce wa inɛ dee dee ɲa nǎ ku mu nwa kuwɛɛ iyi ci ya tǎ na anu akǎ iyi à nɛ do Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

6

À ku si gǎmɛi dulum, nǎ à jɛ ilu hunde si Kirisi

¹ Debei beirei aa ka ce. Aa ka ya maa ce dulum ku ba didãu ku kãsi?

² Aawo, kù je beεbe. Awa iyi à ku si gãmei dulum, beirei aa ka ce ka maa je kuwεε nwa si dulum má.

³ I kù mà ña awa iyi à dasi wa inyi do irii Jesu Kirisi fei, à kui bei ññu mɔ í ku?

⁴ Na ññu, si inyi ku dasiu à ku do ññu ajɔ, nɔ à si wa do ññu ajɔ, ku ba bei amboei Ilaaã Baaba í dedeε hai si bale awa mɔ ka maa ne si kuwεε titã.

⁵ Ntɔ ntɔ, si bei anu akã nwa do ññu í jò à ku do ññu ajɔ, kù ne sika á jò ka dede má hai si bale do ññu ajɔ.

⁶ À mà iyi à kpakpa daa nwo nwa si jñi ku gaau do Jesu ajɔ, ku ba daa nwo nwa iyi wa dasi wa dulum nɔu ku kpa iri, nɔ ka maà je arui dulum má,

⁷ domi dulum kaa ne gbugbã kãma má si inε iyi í ku.

⁸ Nsei, si bei à ku do Kirisi ajɔ, beεbe mɔi à ne naane iyi aa ka ba kuwεε do ññu ajɔ,

⁹ domi à mà iyi Kirisi, ññu iyi í dede hai si bale kaa ku má, iku kù ne siε gbugbã má.

¹⁰ Waati iyi í ku, í kui gbakã akã na irii dulum, amma í baa si kuwεε má, nɔ kuwεε iyi í wa si nsei í je ti Ilaaã.

¹¹ Beεbe mɔi inε taka ññe i doo ara ññe bei iku si gãmei dulum, nɔ i doo ara ññe ilu hunde má si wajui Ilaaã na anu akã ññe iyi ì ne do Jesu Kirisi ña.

¹² Na ññu, i maà jò dulum ku je bomma si ara ññe má, i maà ti i jò kɔdεei arau ku kãmia ñe má.

¹³ I maà ti i jò ikõ ikõi ara ññe kãma kù wa si awɔi dulum má i maa ceò laalɔ ña. Amma i so ara ññe i na Ilaaã bei inε ña iyi à jñi wa hai si bale, nɔ i so ikõ ikõi ara ññe fei i daa Ilaaã si awɔ ña i maa ceò jiida.

14 Dulum kù nε ku nε si ηε gbugbã má domi wooda kù nε gbugbã si ηε amma didõi Ilaaõí í nε gbugbã si ηε.

Ka je arui ice jiida ku ce

15 To, mii aa ka ce. Si bei Ilaaõ í ce nwa didõ nɔ wooda kù nε si wa gbugbã, dulum nii aa ka maa ce? Aawo, kù je beεbe.

16 Ì mà sãa sãa ηa bii ì so ara nηε ì daa inε ɔ si awɔ ì waa jirimae ηa, inε iyi ì waa jirimau be ηa aruei ì je ηa. Bii ì je arui dulum ηa, kəkəwei í je iku, bii ì nɔ ì je arui Ilaaõ ku jirima ηa, kəkəwi nηu mɔi á jò Ilaaõ ku ce ηε inε dee dee ηa.

17 Amma ka saabu Ilaaõ domi baa do iyi ì je arui dulum ηa wo, nsei do inɔ akã ì waa jirima kukəsi iyi à da nηε si awɔ.

18 À ya ηε hai si awɔi dulum, nɔ ì baa ì je arui ice jiida ku ce ηa.

19 Ñ wa n sɔ ηε ideu ihëi do yaasei kucei inε ηa na gbugbã hai nε nηε. Si bei ì tako ì so ikõ ikõ ara nηε ikã ikã ì daa riisi do laalɔ si awɔ bei aru ku ba i ceò laalɔ ηa, nsei ì nε i so ikõ ara nηε fei i jò ku je arui ice jiida ku ce ηau ηa ku ba daa nηε ku má.

20 Waati iyi ì waa je arui dulum ηa, ì ya jilɔ si i kù nε i ce mii iyi Ilaaõ wa tɔɔ ηei.

21 Riba yoomai ì ya ba ηa waati beεbe. Riba iyi ì ba ηau wa mu ηε anyɔ nsei, nɔ iri ku kpae ikui.

22 Amma nsei à ya ηε hai si awɔi dulum ì baa ì je arui Ilaaõ ηa, riba nηei í je daa iyi í má, iri ku kpae mɔi í je kuwεε hai tã.

23 Ribai dulum nii í je iku, amma amuai Ilaaõí í je kuwεε iyi ci ya tã na anu akã nwa iyi à ce do Jesu Kirisi Lafëε nwa.

7

Nje ku so í je nwa yaase

¹ Ine inem na, ine iyi ì mà wooda na, i kù mà na iyi wooda í ne gbugbãí si amanε si waati iyi í wεε si hunde nnu akã?

² Bεεβε moi abo à so mākō í ne ku wa bi mākōε si waati iyi mākōu í wεε. Amma bii mākōu í ku abou í fita hai si woodai nje ku so mβε.

³ Na nnu, bii mākōu í wεε nō abou í koo í so mākō mmu, abo à ce sakarai aa kpoo. Amma bii mākōε í ku, í fita si woodai nje ku soui. Waati bεεβε bii í so mākō mmu kù je à ce sakara má.

⁴ Bεεβε moi ine inem na, anu akã nne do Kirisi í jò ine mō ì ku do nnu ajō nō ì fita hai si awōi wooda. Bεbei ti inε mmui ì je na. Ti inε iyi í jĩ hai si balēui ì je na ku ba i so iso iyi í je ti Ilaađ na.

⁵ Waati iyi à wεεò daa nwo nwa na wo, kōδεε laalō iyi wooda í dede si wa wa ce ice si ikāi ara nwa ikā ikā fei nō wa bōò wa bi iku.

⁶ Amma nsei, si bei à ku si gāmei wooda, nnu iyi wa mu wa wo bei aru, à fita hai si awōε. Bεbei aa ka yōkō ka cea Ilaađ ice do daa titō iyi í je ti Hundεε, kaa je do daa nwo iyi í je ti wooda.

Wooda do dulum

⁷ To, beirei aa ka fō. Woodau dulum nii? Aawo, kù je bεεβε. Amma na saabui woodau í jò ñ mà dulum. Ntō ntō, n kaa n mà mà kōδεε dulum nii wo bii wooda kù ni n maà n ce kōδεε.

⁸ Nō na woodau dulum í ba kpāa í bíim kōδεε ikā ikā fei, domi bii wooda kù wεε dulum mō kaa wεε.

⁹ Tako waati iyi n kù mà wooda, ñ wεε wo, amma waati iyi ñ na ñ mà wooda, dulum í dedei

10 nɔ̀ n̄ ku. Bɛɛbɛi wooda iyi í nɛ ku jò n nɛ kuwɛɛ, n̄ ba wee ikui í naam wa,

11 domi dulum í ceò wooda icɛ nɔ̀ í wa inyii it̄im í kɔam.

12 Ntɔ̀ ntɔ̀ wooda í má nɔ̀ ideɛ mɔ̀ í má, í jɛ dee dee, í nɔ̀ í s̄iá.

13 Debei mii jiidau í baa í jɛɛm kp̄ai iku? Aawo, kù jɛ bɛɛbɛ. Dulum nii í kɔam. Mii jiidai í so í na í kɔam do. N̄ɣui í jò à yɔ̀ iyi dulum í jɛ mii laalɔ̀ do ntɔ̀ nɔ̀ í gaabu í caa.

Inɛ iyi dulum í k̄amia

14 Nt̄ai à mà iyi woodai Ilaaḏ ti Hundei, amma amu amanɛi iyi à taa dulum n̄ jɛ aruɛ.

15 Mii iyi n̄ wa n ce n ci ya n mà yaaseɛ, domi mii iyi n̄ bi, n ci ya n ce n̄ɣu, amma mii iyi n̄ cé, n̄ɣui n̄ ya n ce.

16 Bii n̄ wa n ce iyi n kù bi, n̄ jɛsi iyi wooda í s̄iá.

17 Amma bii bɛɛbɛi, kù jɛ amui n̄ wa n coo má, dulum iyi í wa sim nii wa coo.

18 N̄ mà s̄aa s̄aa iyi mii jiiida k̄ama kù wa sim, waatɔ̀ daam nii n̄ wa n f̄aa, domi waati k̄ama fei id̄m í ya maa bi jiiida ku ce, amma kucei n ci ya n yɔ̀kɔ̀.

19 N ci ya n ce jiiida iyi n̄ bi, í gbe laalɔ̀ iyi n kù biu.

20 Nɔ̀ bii n̄ wa n ce iyi n kù bi, kù jɛ a ni amui n̄ wa n coo, dulum iyi í wa sim nii wa coo.

21 To, n̄ yɛ ide gɔ̀ í wɛɛm. N̄ɣu wee. Waati iyi n̄ bi jiiida ku ce fei, laalɔ̀ í ya maa má sim.

22 Si id̄m woodai Ilaaḏ ku jirima í d̄s̄,

23 amma si kucei ik̄ɔ̀ ik̄ɔ̀ aram fei n̄ wa n yɛ ide mmu gɔ̀ iyi wa ja do lasabum, nɔ̀ wa cem arui dulum iyi í wa sim.

24 Ilu ino kufɔi n̄ jε. Yooi á nyam hai si awɔi ara iyi wa bɔɔm ikuu ihẽ.

25 N̄ wa n saabu Ilaaɔ do saabui Jesu Kirisi Lafɛε nwa.

Bεεβε mɔi, n̄ jε arui woodai Ilaaɔ si idɔm, amma si daam n̄ jε arui gbugbãi dulum.

8

Kuwεε iyi Hundei Ilaaɔ wa mu nwa

1 Na n̄ɲu, nsei Ilaaɔ kaa ye taalei inε ɲa iyi à nε anu akã do Jesu Kirisi má.

2 Hundei Ilaaɔi í ya jò inε ku ba kuwεε na saabui Jesu Kirisi, nɔ gbugbãi Hundeeui í nyam hai si gbugbãi dulum do ti iku.

3 Mii iyi woodai Moizi kù yɔkɔ ku ce si na iyi í jò mɔngɔi amanε ɲa í jò woodau í kua gbugbã, Ilaaɔ í coo. Dulum iyi í wa si arai amanε, í kiitie si waati iyi í jò Amai n̄ɲu takεe í so ara iyi í jɔ arai dulum dii amanε ɲa, nɔ í bɔɔ wa ku na ku jε kuwee na dulum.

4 Ilaaɔ í ce bεεbei ku ba isεεnε nwa ku jε dee dee si ide iyi woodau wa fɔ, awa iyi a kù waa nε si idɔbii ara nwa, í gbe si idɔbii Hundei Ilaaɔ.

5 Inε ɲa iyi à waa nε si idɔbii ara, lasabu ɲa fei si daai arau í ya wa. Amma inε ɲa iyi à waa nε si idɔbii Hundei Ilaaɔ, lasabu ɲa fei si mii iyi Hundeu í bii í ya wa.

6 Inε iyi lasabue fei í wa si idɔbii ara, ikui á jε iri ku kpεε. Amma inε iyi lasabue í wa si mii iyi Hundei Ilaaɔ í bi, lafɛε á ba kuwεε do laakai ku sũ.

7 Inε ɲa mɔ iyi à waa too idɔbii ara, aɲai à jε mbeei Ilaaɔ ɲa. A kù waa jirima woodaε, nɔ a kaa yɔkɔ mɔm.

⁸ Ine ɲa iyi à waa too idɔɔbii ara a kaa yɔkɔ a ce iyi á dɔ̃a Ilaaɔ̃ si.

⁹ Amma inɛ i kù waa too idɔɔbii ara, ì waa ne ɲai bei Hunde í bi, inɛ iyi Hundei Ilaaɔ̃ í wa si ɲɛ. Ine iyi kù ne Hundei Kirisi, lafɛɛ kù je ti Kirisi.

¹⁰ Nɔ̃ bii Kirisi í wa si ɲɛ, baa do iyi ara ɲɛ í ku na dulum fei, hunde ɲɛ á maa wɛɛ domi ì je dee dee si wajui Ilaaɔ̃ ɲa.

¹¹ Ilaaɔ̃i í j̃i Jesu hai si bale. Nɔ̃ bii Hundei ɲɲu iyi í j̃i Kirisi hai si baleu í wa si ɲɛ á na ara iku ɲɛ ɲau mɔ̃ kuwɛɛ na saabui Hundee iyi í wa si ɲɛu.

¹² Na ɲɲu inɛ inɛm ɲa, Ilaaɔ̃i à ne ka saabu, kù je ara hee arau ku tilasi wa ka ceò mii iyi í bi.

¹³ Ntɔ̃ ntɔ̃, bii ì waa ce idɔɔbii ara aa ku ɲa. Amma bii ì j̃ɔ̃ Hundei Ilaaɔ̃ í sobi ɲɛ í kpaò kookoosui arau aa ne kuwɛɛ ɲa,

¹⁴ domi inɛ ɲa iyi Hundei Ilaaɔ̃ wa gbã fei, aɲai à je amai Ilaaɔ̃ ɲa.

¹⁵ Hunde iyi Ilaaɔ̃ í mu ɲɛ kaa ce ɲɛ aru, kaa nɔ̃ ku j̃ɔ̃ njo ku mu ɲɛ má, amma Hundeu i ce ɲɛ amai Ilaaɔ̃ ɲa, nɔ̃ do saabuei aa ka yɔkɔ ka kpe Ilaaɔ̃, ka ni Baaba.

¹⁶ Hundei Ilaaɔ̃ takae wa s̃ɔ̃ hunde nwa iyi à je amai Ilaaɔ̃ ɲa.

¹⁷ To, si bei à je amaɛ ɲa, ɲɲui í j̃ɔ̃ à ne baa si mii iyi í j̃ile nwa. Aa ka ne ikpɛ̃ do Kirisi ajɔ̃, domi bii à baa ijuukpãɛ ku kpɛ̃, beɛbe mɔ̃i aa ka baa amboeɛ ku kpɛ̃ má.

Amboe iyi á na ku naa

¹⁸ Ñ mà wahalai nsei nwau ihɛ kù je nkāma do amboe iyi Ilaaɔ̃ á na ku nyisi wa.

19 Baa mii ɲa iyi Ilaaḏ í taka fei à waa degbe aḵo ɲɲu do saasa, aḵo si bii Ilaaḏ á jò a ye amboeε si amaε ɲa,

20 domi mii ɲa iyi í taka fei à dási kpāai nfe ku ce, kù jε na idəbii aɲa taka ɲa, Ilaaḏi í coo beεbe. Do ɲɲu fei, kpāa ku cəu mə í wεε

21 iyi Ilaaḏ á ya mii ɲau mə ku ba kāma ɲa ku maà beje má nə a ne ikpē si amboei ara ku nei amai Ilaaḏ ɲa.

22 À mà iyi hee nsei mii ɲa iyi Ilaaḏ í taka fei à waa kakaai bei inaabo iyi wa kaka do ara kuroi kubí.

23 Nə iyi í re məm, baa awa iyi Ilaaḏ í mu nwa Hundee bei fi ai kaazigi, à waa kaka si idə nwa à waa degbeḏ Ilaaḏ ku nyisi iyi à jε amaε ɲa ntə ntə nə ku faaba ara nwa.

24 Faabau í jε tu wa, amma si kpāae ku cəi à wa si titā. Bii à ye mii iyi à waa degbe, kudegbe kù wεε má. Mii iyi amanε wa ye á maa cə kpāae má?

25 Amma bii à waa cə kpāai mii gə iyi a kù waa ye, aa ka maa degbeei do temua.

26 Beεbe məi Hundei Ilaaḏ í ya maa sobi wa si gbugbā hai ne nwa, domi a ci ya ka mà mii iyi í sīa ka tə. Amma Hundeu takaεi í ya tə Ilaaḏ na iri nwa do ide iyi í re ide ku fəi amanε ɲa.

27 Nə Ilaaḏ, ɲɲu iyi wa ye idəi amanε ɲa í mà mii iyi Hundeu wa lasabu, domi do idəbiei Hundeu wa təε na irii ine ɲa iyi à jε tεε.

28 Nə iyi í re məm, à mà sāa sāa, ine ɲa iyi à bi Ilaaḏ, aɲa iyi í kpe si idəbie à jε tεε, Ilaaḏ wa ce ice si mii iyi í ba ɲa fei ku ba ku ce ɲa jiida.

29 Ntə ntə, ine ɲa iyi Ilaaḏ í cica hai tako, aɲai í jile ku ba a jə Amaε. Sí beεbe Amaεui á jε yemmai ifə nkpo nkpo.

³⁰ Ine ɲa iyi í cica í jileu, ɲɲui í kpe ɲa. Ine ɲa iyi í kpeu í ce ɲa dee dee. Ine ɲa iyi í ce dee deeu í ce ɲɲa ikpɛi amboeɛ.

Kulai kubii Ilaaɔ

³¹ Debei beirei aa ka fɔ má. Bii Ilaaɔ í je tu wa, yooi á yɔkɔ ku je mbɛɛ nwa.

³² Ilaaɔ kù kɔ̀ amai ɲɲu takae, amma í j̀ à daa ine ɲa si awɔ̀ à kpa na irii awa fei. ɲɲu iyi í na wa amaɛu beɛbe, beirei á ce iyi kù mu nwa mii iyi í gbe fei.

³³ Ine ɲa iyi Ilaaɔ í cica, yooi á yɔkɔ ku má ɲa dulum má. Kù wɛɛ, domi Ilaaɔi í ce ɲa dee dee.

³⁴ To, yooi á yɔkɔ ku ye taale ɲɲa. Kù wɛɛ, domi Jesu Kirisi í ku, nɔ iyi í re mɔm í j̀ hai si balɛ má, í wa awɔ̀ ɲɲei Ilaaɔ. Í nɔ wa tɔ̀ Ilaaɔ na iri nwa.

³⁵ Yooi á yɔkɔ ku fɛɛɛ wa do kubii Kirisi. Tɔnya? Mà wahala. Mà ijuukpã. Mà ari. Mà are. Mà mbirisi. Mà igũ.

³⁶ Ntɔ ntɔ,

Lafɛɛ, na iriei à ya ka wa si anui iku alè daakɔ.

À waa cɔ wa bei angudã ɲa iyi à waa bɔ ku saka, si bei kukɔi idei Ilaaɔ í fɔ.

³⁷ Amma si mii ɲau ihɛ fei à je igũ mam mam na saabui Kirisi iyi í bi wa,

³⁸ domi ǹ mà kam kam, nkãma kù wɛɛ iyi á yɔkɔ ku fɛɛɛ wa do kubie. Baa iku kaa yɔkɔ, wala kuwɛɛ, do amaleka ɲa, do yiikoi lele ɲa. Mii iyi í ba wa nnyi hee do iyi á na ku ba wa ala fei, kãma ɲɲa kaa yɔkɔ.

³⁹ Mii ɲa iyi à wa lele do iyi à wa ile hee do mii iyi à taka fei, nkãma kaa yɔkɔ ku fɛɛɛ wa do kubi iyi Ilaaɔ í nyisi wa si Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa.

9

Ilaaḥ do inei Izireli ḡa

¹ Ntṓi ḡ wa n fṓ, amu inei Kirisi, n kaa n sṓ ibo. Idṓm do Hundei Ilaaḥ à jesi iyi ntṓi.

² Inṓm í fṓ ntṓ ntṓ na Zuifu kpaasi ḡa nṓ ḡ ya n maa n ce araare nḡa waati kṓma fei.

³ An jesi Ilaaḥ ku ceekpem nṓ ku fεεfεem do Kirisi ku ba ine ḡa iyi à je dimim a ba faaba.

⁴ Aḡai à je inei Izireli ḡa, ine ḡa iyi Ilaaḥ í cica a je tεε bei amaε ḡa, nṓ í nyisi ḡa amboεε. Do aḡai í dī akabuue ḡa, nṓ í na ḡa wooda do kpṓaε ku tṓ, do idei kuwṓε.

⁵ Bala nḡa ḡai à je inei Ilaaḥ ḡa. Si dimi nḡai Kirisi í fita bei amanε nḡu iyi í re mii fei. Nḡui í je Ilaaḥ, nḡu iyi í jṓ ka maa saabu hee do aḡo fei. Ami.

⁶ Kù je ḡ wa n ni ide iyi Ilaaḥ í wṓu í je ngbε, amma kù je ine ḡa iyi à bí si dimii inei Izireli ḡau feii à je inei Izireli do ntṓ.

⁷ Kù nṓ kù je ine ḡa iyi à bí si dimii Aburhamu feii à je tṓkuε ḡa do ntṓ, domi Ilaaḥ í sṓ Aburhamu í ni, dimii amai Izaaki ḡai aa je tṓkuε ḡa.

⁸ Waatṓ kù je amai Aburhamu ḡa feii à je amai Ilaaḥ ḡa, í gbe amu ḡa ḡa iyi Ilaaḥ í cea kuwṓε ḡau, aḡa akṓ.

⁹ Ide iyi Ilaaḥ í wṓṓ Aburhamu wee, í ni, adṓ gṓ suku be iyi ihē an nyi wa má, hee waati beεbe Sara á bí ama inemṓkṓ.

¹⁰ Kù je iyi be nḡu akṓ, amai Rebeka minji ḡau fei sika ḡai. Baa nḡai í je bala nwa Izaaki.

¹¹⁻¹² Amma do nḡu fei, hee Rebeka ku maa bí ḡa, si waati iyi a kù ce jiida gṓ titṓ hee má je laalṓ, Ilaaḥ í sṓ Rebeka í ni, ine sintei á ya sūa ine ankṓanyiu iri

ilɛ. Í fɔ bɛɛbɛi ku ba ku nyisi iyi nɲu í ya cica inɛ ɲai bɛi nɲu takai nɲu í bi, nɔ́ í kpe ɲa si bɛi nɲu takae í jilɛ, kù jɛ na kuce nɲa.

13 Tiai idei Ilaaḏ́ í fɔ́ má́ í ni, Ilaaḏ́ í ni, ñ bi Zakɔbu nɔ́ ñ cé Ezau.

14 Debei, beirei aa ka fɔ́ nsei. Ilaaḏ́ kù jɛ dee deei? Aawo, kù jɛ bɛɛbɛ,

15 domi í sɔ́ Moizi í ni, inɛ iyi ñ bii an cea didḏ́, nɔ́ inɛ iyi ñ bii an ce araareɛ.

16 Na nɲu, kù jɛ na idɔ́bii inɛ gɔ́, kù nɔ́ kù jɛ na kookaai inɛ gɔ́, amma na araarei Ilaaḏ́i.

17 Bɛɛbɛi kukɔ́i idei Ilaaḏ́ wa fɔ́ idei Faraḏ́, nɲu iyi Ilaaḏ́ í le idɔ́ɛ í ni n kã n ceɛ ilaalui ku ba inɛ ɲa a ye gbugbã́m siɛ, nɔ́ inɛi andunya fei ku gbɔ́ irim.

18 Bɛɛbɛi Ilaaḏ́ í ya ce araarei inɛ iyi í bi, nɔ́ ku le idɔ́i inɛ mɔ́ iyi í bi.

19 Bii bɛɛbɛi, inɛ gɔ́ á yɔ́kɔ́ ku sɔ́m ku ni, Ilaaḏ́ kù nɛ kpã́a ku ye taalei amanɛ ɲa má́, domi inɛ kã́ma kaa yɔ́kɔ́ ku dede si mii iyi í jilɛ.

20 Awɔ́ iyi ì waa fɔ́ bɛɛbɛ, yooi ì jɛ i bɛi i kakɔ́ Ilaaḏ́. Caka á yɔ́kɔ́ ku bee woo ma ku ni, na mii í ce ì mam bɛ ihẽ́?

21 Kù jɛ woo ma cakai á ceò ama bɛi í bi ba. Si ama akã́u bɛ kaa yɔ́kɔ́ ku ce caji iyi à ya maa ceò icɛ waati kã́ma fei do caka iyi í nɛ bɛɛɛɛ í re ba.

22 To, yaaseu bɛ wa nyisi mii iyi Ilaaḏ́ í ce. Í bi ku nyisi inɛ gɔ́ ɲa idɔ́akḏ́ nlaɛ do gbugbã́ɛ. Amma í temuai titã́ do inɛ ɲa iyi idɔ́ɛ í kḏ́ siu, aɲa iyi à ye bɛi caka ɲa iyi aa nyɔ́u.

23 Amma í bi ku nyisi inɛ gɔ́ ɲa mɔ́ bɛi amboeɛ í la í to. Aɲai í ce araare nɲa nɔ́ í ce sɔ́lu nɲa hai ku kpe a nɛ ikpẽ́ si amboeɛ.

24 Ine ηαυ awai. Si inə nwa Zuifu ηα do hai je Zuifu ηα à wasi. Ilaađi í kpe awa fei.

25 Beεbei walii Ozee í fə si tiaε í ni, Ilaađ í ni, Ine ηα iyi a kù je tom wo, nsei an kpe ηα inem. Dimi ηα iyi n kù bi wo, nsei an kpe ηα baakəom ηα.

26 Nə tengi bii n sã ηα wo n ni, i kù je inem ηα, Be məi an kpe ηα má amam ηα, amu iyi n je irii kuwεε.

27 Nəi walii Ezai í fə ide hee lele na irii inei Izireli ηα í ni, baa bii inei Izireli ηαυ à kpə bei sãai ađi ido, inε mbəi á ba faaba.

28 Ide iyi Ilaađ í fəυ á kđi mam mam si andunyau, nə kaa kpe məm.

29 Í ye mbe bei walii Ezai í tako í fəυ iyi í ni, Bii Ađ Lafεε, ilu gbugbā fei kù jə nwa fiti mbəi amane ηα wo ni, Awa fei aa ka kui wo bei inei Sodomu ηα, Do inei Gəməə ηα.

Inei Izireli ηα do laabaau jiida

30 Debei, beirei aa ka fə. Bei aa ka fə wee, dimi mmu ηα iyi a kù waa de à je dee dee si wajui Ilaađ wo, nsei à je dee dee na saabui naane ku dasi ηα.

31 Amma inei Izireli ηα iyi à waa de aηα a too wooda ku ba aηα a je dee dee si wajui Ilaađ, kù ce.

32 Na mii. Si na iyi í jə inei Izireli ηα a kù dedεε do naane ku dasi, í gbe do ice ηα. À koose si kuta iyi í ya jə inε ηα a kooseu.

33 Idei kukəu wa fāa í ni, Wee n wa n jile inε gə Síđə iyi í ye bei kuta bi ku koose.

Nηui á jə inε gə ηα a cuku, Amma inε iyi í dasie naane kaa ye anyə.

10

¹ Inε inεm ηα, iyi ñ bi si idəm fei do iyi ñ wa n tɔɔ Ilaaɔ, nηui í je dimim ηα a ba faaba.

² Ntɔ ntɔ, an yɔkɔ n fɔ na iri nηa n ni à waa cea Ilaaɔ icε do himma, amma a kù nε kumà.

³ A kù mà bei Ilaaɔ í ya ceò inε dee dee, nηui í jò à de kpãa nηa bei aa ce a jeò dee dee, nɔ a kù waa too si kpãa iyi Ilaaɔ í jilε.

⁴ Kpãa iyi Ilaaɔ í jilεui í je Kirisi iyi í na í kpa irii woodai Moizi nɔ inε iyi í dasiε naaneu fei á je dee dee si wajui Ilaaɔ.

Faabau í je ti inε ηα iyi à dasi Lafεε naane fei

⁵ Ide iyi Moizi í kɔ si yaase bei inε á jeò dee dee si wajui Ilaaɔ si wooda ku jirima wee. Inε iyi wa jirima wooda ηau fei, si nηui á ba kuwεε.

⁶ Amma ide iyi à kɔ si yaase bei amanε á jeò dee dee na naane ku dasi wee. Maà ti i fɔ si idɔε i ni, yooi á bɔ lelei Aɔ. Bii ì waa fɔ bεεβε, í ye bei ì waa de Kirisi ku kita wai.

⁷ Nɔ i maà ti i fɔ i ni, yooi á lɔ lelei ile. Bii ì waa fɔ bεεβε, í ye bei ì waa de ku dede Kirisi hai si bale mái.

⁸ Debei, beirei ideu wa fɔ. Bei wa fɔ wee. Ide iyi ì waa dedeu kù jiiε, í wa si geλεε məm do si idɔε. Ideu nηui í je idei naane ku dasi iyi à waa waaZO, iyi í ni,

⁹ bii ì fɔ do geλεε ì ni Jesui í je Lafεε, nɔ ì dasi naane si idɔε iyi Ilaaɔ í dedeε hai si bale, aa ba faaba,

¹⁰ domi do idɔi amanε í ya dasiò naane ku ba ku je dee dee si wajui Ilaaɔ, nɔ do geλεε mɔi í ya fòò ide ku ba ku baò faaba.

¹¹ Tiai idei Ilaaɔ í nɔ í fɔ í ni, inε iyi í dasiε naane fei kaa ye anyɔ.

12 Bεεbei ine gɔ kù je ikã, hai Zuifu ηa hee ku bɔ do dimi mmu ηa fei. Aηa fei Lafɛε akãì à nε. Amanie mɔ í je ti ine ηa iyi à waa tɔɔe fei.

13 Debei ine iyi wa tɔɔ Aɔ Lafɛε fei á ba faaba, si bei idei Ilaaɔ́ í fɔ.

14 Nɔ beirei ine ηa aa ce a tɔɔe bii a kù dasie naane. Mà beirei aa ce a dasie naane bii a kù gbɔ ideε. Nɔ beirei aa ce a gbɔ ideε bii ine gɔ kù ce waaZOi ideu.

15 Nɔ beirei aa ce a ce waaZOi ideu bii kù je ine gɔi í bε ηa. Kukɔi idei Ilaaɔ́ wa fɔ í ni, inɔ didɔ́ nlai kunaai ine ηa iyi à dabii à waa sisi laabaau jiidau.

16 Amma kù je ine feii í jesi idei laabaau jiidau. Bεεbei walii Ezai mɔ́ í fɔ́ í ni, Lafɛε, yoo ηai à dasi waaZO nWau naane.

17 Bεεbe mɔi naane ku dasi wa naai hai si ide iyi ine wa gbɔ. Nɔ ide iyi à waa gbɔu idei Kirisii.

18 Amma ñ wa n beei, Zuifu ηa a kù gbɔ ideui? À gbɔɔ, domi à kɔɔ à ni,

Woo ce waaZO ηau à dabii si andunya fei

Nɔ ine fei í gbɔ ide ηηa.

19 To, ñ wa n bee má, inei Izireli ηa a kù gbɔ yaasei ideu ba. À gbɔɔ, si bei Moizi í tako í kɔ na iri ηηa í ni,

Ilaaɔ́́ í ni,

An dede igu ηηε do dimi gɔ iyi a kù waa saalu bei dimi,

Nɔ n dede idɔɔkɔ́ ηηε do dimi hai nε bisi.

20 Ezai mɔ́ í kɔ do wɔɔkɔ́ í ni, Ilaaɔ́́ í ni,

Ine ηa iyi a kù waa dedεem ηai à yem,

Nɔ ñ nyisi ηa aram, kù nɔ kù je aηai à tɔɔm.

21 Amma si gãmei irii inei Izireli ηa í kɔ́ í ni, Ilaaɔ́́ í ni, hai daakɔi ñ to awɔ bi hai gbɔ ide ilu ití ku yika ηa.

11

Ilaaḥ kù kòsi inɛi Izireli ɲa

¹ Debei n̄ wa n beei, Ilaaḥ í kòsi inɛɛ ɲai? Aawo, kù je beɛbe, domi amu takam inɛi Izirelii n̄ wa n je, n̄ je tɔkui Aburhamu si dimii Benzameɛ.

² Ilaaḥ kù kòsi inɛɛ ɲa iyi í tako í cica hai kukpɛu. Mà i kù mà ɲa bei kukɔi ideɪ Ilaaḥ í fɔ ɲa si waati iyi Elii í bɔ̀ taaleɪ inɛi Izireli ɲa bi Ilaaḥ í ni,

³ Lafɛɛ, inɛ ɲau à kpa waliɛ ɲa nɔ̀ à keke bi kuweɛɛ ɲa. Amu akāi n̄ gbe iyi n̄ wa n jirimae, à nɔ̀ à waa de hundem ku nya.

⁴ Amma Ilaaḥ í jeaa í ni, n̄ ne amanɛ dubu mɛɛje má iyi a kù gule si wajui iwɛ iyi à ya kpe Baali.

⁵ Beɛbe mɔi, baa nsei inɛi Izireli mbɔ ɲa à waa jirima Ilaaḥ, aɲa iyi í cica na didɔɛu.

⁶ Í cica ɲai na didɔɛ, kù je na icɛ. Bii í je do icɛui, didɔu kù je didɔ má.

⁷ Ntɔ ntɔ beirei í ce. Inɛi Izireli ɲa a kù ba mii iyi à waa de. Si inɔ nɲa inɛ ɲa iyi Ilaaḥ í cicai à baa. Inɛ ɲa iyi à gbe à lele idɔ nɲa.

⁸ Na irii nɲai kukɔi ideɪ Ilaaḥ í ni, Ilaaḥ í da nɲa si sisi njoo si idɔ.

Nɔ́ í mu nɲa iju iyi a kaa yɔkɔ a yè ilu.

Nɔ́ í mu nɲa itfi iyi a kaa yɔkɔ a gbɔ̀ ide hee do nnyi fei.

⁹ Nɔ Davidi mɔ́ í ni, Jingau nɲa ku je nɲa cekũm do taao, Nɔ ku nyi ku je nɲa bi ku koose má Ku ba a koo a ba ijuukpã.

¹⁰ Jɔ̀ ilu kuku ku wa si iju nɲa a maà ye ilu. Nɔ́ i jɔ̀ a ya bate a maa cè icɛ do ajɔ fei.

11 Nɔi í jò ò wa n bee, si waati iyi inei Izireli ɲa à koose, à cukui hee do ajɔ fei? Aawo, kù je beɛbe. Amma na kucuku nɲai í jò dimi mmu ɲau mɔ à baò faaba ku ba igu nɲa ku dede si ɲa.

12 Debei, si bei kucukui inei Izireli ɲa í jò hai je Zuifu ɲa à ba amanii Hunde, nɔ kukayei inei Izireli ɲa í kɔ̀osi amanii dimi mmu ɲa, zaka beirei amanii dimi mmu ɲau á la ku to waati iyi inei Izireli ɲa fei aa na a ba kpãai faaba.

Dimi mmu ɲa à ba faaba

13 Inɛ dimi mmu ɲau be, inɛi ò wa n ba ide ku fɔ, amu iyi ò je woo be bi tu ɲe. N̄ ya n maɔ nɛ inɔ didɔi do icɛm iyi ò wa n ce.

14 Si icɛu bei ò wa n de kpãa n dedeò igui dimim ɲa, ku ba inɛ gɔ nɲa ɲa a ba faaba.

15 Ilaaɔ́ í jò hai je Zuifu ɲa à dɔ̀ do nɲu si waati iyi í jò Zuifu ɲa titã. Debei, beirei á ye si waati iyi á gba ɲa má. Nɲu bei á jò aɲa iyi à ku wo a baa si kuwɛɛ.

16 Si iyafũi p̄ɛɛ iyi à kpo, bii p̄ɛɛ sinte iyi à ceu í je ti Ilaaɔ́, debei p̄ɛɛu fei ti Ilaaɔ́i. Beɛbe mɔi bii icãi j̄i í je ti Ilaaɔ́, do amaawɔɛ ɲa fei ti Ilaaɔ́i.

17 Amma nsei à cafe amaawɔ gɔ ɲa hai si j̄i ndii olivi, nɔ inɛ iyi ò je amaawɔi j̄i ndii sako, inɛi à sãsi agbe nɲa. Nsei wee, inɛ mɔ ò waa ba inyi iyi wa naa si amaawɔ ɲau hai si icãu.

18 Na nɲu, i maà tɔ̀ fufu ɲa si amaawɔ ɲa iyi à cafeu. Beirei aa ce i tɔ̀ fufu ɲa. I jò i mà ɲa iyi kù je inɛi ò waa mu icãu, icãu nɛi wa mu ɲe.

19 Inɛ akã nɲe gɔ á ni, à cafe amaawɔ ɲau bei ku ba a sãsim si agbe nɲa.

20 Ntɔi, à da ηai na naane hai dasi nηa, nɔ awɔ mɔ ì wa agbeu bei na naane ku dasie. Maà tɔɔ fufu, amma ce njo,

21 domi bii Ilaaɔ kù jò amaawɔ sinte ηau, á na ku jò awɔ mɔ?

22 Debei, cɔ jiida ku jei Ilaaɔ do kugaabuε. Í gaabu si inε ηa iyi à cuku, amma í je inε jiida bi tεε. Awɔ de leekɪ dim dim si jiida ku jeε. Bii kù je beεbe aa da awɔ takae.

23 Bii aηa mɔ a kù mɔsi idɔ ku lele nηa, Ilaaɔ á sindo ηa si agbe bii à wau wo, domi á yɔkɔ ku sindo ηa si agbe nηa má.

24 Bii Ilaaɔ í daε wa hai si j̄ii ndii olivii sako nɔ í másiε si j̄ii ndii olivi iyi à waa logooa iyi kù je icuε, debei, kaa gaabuaa ku sindo amaawɔu si j̄ii ndii nηu takae.

Inei Izireli ηa aa ba faaba

25 Inε inεm ηa, n kù bi asiii ideu ihε ku manji nηε hee ku jò ì maa cɔ ara nηε ilu bisi ηa. Asiiu wee. Idɔi inei Izireli fiti mbɔ ηau í lei titā hee kukpɔi dimi mmu ηa iyi aa ba faabau ku kɔ.

26 Si beεbe, inei Izireli ηau fei aa ba faabau, si bei à kɔɔ à ni, Ilaaɔ í ni,

Woo Faabau á naai hai Siɔɔ,

Nɔ ku nya lasabu hai mà beεεm hai si dimii Zakɔbu.

27 Iyi ihεi í je akabuu iyi an d̄i do aηa si waati iyi an kpa idei dulum du ηa.

28 Si tuubai laabaau j̄iidau Zuifu ηa à je mbeεi Ilaaɔ, nɔ nηu bei í baa í je aranfāanii inε, amma si tuubai kucica, à je inε ηa iyi Ilaaɔ í bi hee nsei na bala nηa ηa.

29 Ilaaḏ í bi ḡa hee nsei domi ci ya ce mua ngba nɔ ci ya sinda idɔ hai si inɛ ḡa iyi í kpe.

30 Tako wo ì donda Ilaaḏ ḡa, amma nsei Ilaaḏ í too si ide hai gbɔi Zuifu ḡau í ceḏ araare nḡe.

31 Nsei si bei Ilaaḏ í ce nḡe didḏ na saabui ide hai gbɔ nḡau, bɛɛbɛ mɔi á too si araare iyi í nyisi ḡe ku ba ku ce araarei aḡa mɔ.

32 Ntɔ ntɔ, Ilaaḏ í jḏ inɛ fei í baa í je arui ide hai gbɔ, ku ba ku ce araarei inɛ fei.

Kulai Ilaaḏ

33 Irei ì gbɔ bei amanii Ilaaḏ do bisie do kumàɛ í la í to. Inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku mà yaasei lasabue. Inɛ gɔ mɔ kù nɔ kù wɛɛ iyi á mà kpãaɛ sãa sãa.

34 Bɛɛbei kukɔi idei Ilaaḏ í ni,
Yooi í mà lasabui Aḏ Lafɛɛ.
Mà yooi í muaa bisi aḡo gɔ.

35 Yooi í tako í muaa ngɔgɔ ku bei ku maa degbe ku sãa nḡu gbese.

36 Ilaaḏi í je irii mii fei, hai bi tɛɛi fei ndɛɛ wa naa. Nɔ mii fei í wɛɛi na irie. Amboe ku je tɛɛ hai nsei hee do aḡo fei. Ami.

12

Kuwɛɛ titḏ iyi í wɛɛ na irii Ilaaḏ

1 Na nḡu inḡe inɛm ḡa, ñ wa n tɔɔ ḡei na saabui araare iyi Ilaaḏ í ce nḡe, i na Ilaaḏ ara nḡe. I jḏ kuwɛɛ nḡe ku jeaa bei kuwee gɔ iyi í má nɔ í sɪaa si. Do yaase bɛɛbei í sɪa i ya tɔɔ Ilaaḏ ḡa.

2 I maà ya ce kucei inɛi andunya ḡa, amma i jḏ Ilaaḏ ku mu nḡe lasabu titḏ iyi á kpaasiḏ kuwɛɛ nḡe, ku ba i mà iyi í je idɔɔbii Ilaaḏ ḡa. Idɔɔbieu wee, iyi í je jiida, iyi í dḏ do iyi í kḏ mam mam.

³ Na didõ iyi Ilaaõ í muum, ñ wa n sã inje fei, i maà jilɛ ara nɛɛ tengi bii i kù to ña, amma inɛ fei ku jilɛ araɛ si zaka bei Ilaaõ í muua naane.

⁴ Si ara akã ikõ ikã ikãí í wa si nɔ aɲa fei do ice nɲai.

⁵ Bɛɛbɛ mɔi, baa bii awa à kpɔ à jɛ ara akã si Kirisi nɔ à ðí si njei bei ikõ ikã ikãí arau.

⁶ Bɛɛbɛ mɔi à nɛ amua ikã ikã iyi Ilaaõ í ce nwa si didõɛ. Inɛ iyi í nɛ amuai ide iyi wa naa hai bi Ilaaõ ku sõ inɛ ña, ku ceò ice si bei naane ku dasiɛ í to.

⁷ Inɛ iyi í nɛ amuai ku cea inɛ ña ice si igbɛu, ku coo. Inɛ iyi í nɛ amuai inɛ ña ku kɔ si ideí Ilaaõ ku kɔ ña si.

⁸ Inɛ mɔ iyi í nɛ amuai inɛ ña ku mua gbugbã ku coo. Inɛ mɔ iyi í ya yɔkɔ ku ce amua ku coo do inɔ akã. Inɛ ngbo ku ce iceɛ do himma. Inɛ iyi í nɛ amuai ilu are ña ku sobi ku coo do inɔ didõ.

⁹ I maà jò kubi nɛɛ ku jɛ do muafiti. I saa laalɔ nɔ i leekí si jiida ku ce dim dim ña.

¹⁰ I bi nje ña, i ce kookaai i ya màò bɛɛɛɛi nje ña.

¹¹ I maà jò himma nɛɛ ku kaye, amma i ya maa cea Aõ Lafɛɛ ice ña, nɔ i jò Hundee ku maa ce ice si nje.

¹² I wɛɛò inɔ didõ ña na kpãa ku cɔu. I temua si wahala ña. I maà ya gbɛɛji do kutɔɔ ña.

¹³ I ya sobi inɛ ña iyi à jɛ ti Ilaaõ si bukaatai mii iyi à bi. Nɔ i ya yaaɛ inɛ njoo ña.

¹⁴ I ya weea inɛ ña iyi à waa kpã ñɛ iju. I wee nɲa ña, i maà ceekpe ña.

¹⁵ Inɛ ña iyi à wa si inɔ didõ i ba ña inɔ didõ ku kpɛ, inɛ ña mɔ iyi à waa kpata i ba ña ku kpata ña.

¹⁶ I ya nɛ anu akã ña, i maà jò lasabui ara ku so ku wa si nje, amma i ya kaye ara nɛɛ ña. I maà ya jilɛ ara nɛɛ ilu bisi ña.

17 I maà ya sãa inε gɔ laalɔ ɲa. I ya maa de i ce iyi í je jiida si gãmei inε fei ɲa.

18 Bii í je á ce i ce kookaai baa yooma fei i jò inεò inε fei i ya dɔ ɲa.

19 Inε kpaasim ɲa i maà ya de i sãa nje gbesei laalɔ ɲa, amma i ya jò Ilaaɔ ku sã nne gbesei idɔɔkɔ, domi à kɔɔ à ni, Aɔ Lafɛ́e í ni, Amui an sã gbesei idɔɔkɔ.

20 Nɔ à kɔɔ má à ni,

Bii ari wa kpa mbεεε, náa ije ku je.

Bii agbe wa kpa, muaa inyi ku mɔ,

Domii bii ì waa ceaa beεbe, í ye bei ina nyenyeyi ì waa kɔaa si iri.

21 Maà jò laalɔ ku kãmiae, amma jò i kãmiae do jiida ku ceε.

13

Ka jirima ilaalui ilε nwa ɲa

1 Inε fei ku jirima ilaalui ilεε, domi ilaalu kãma kù wεε iyi kù je do kumàsii Ilaaɔ. Ilaalu ɲa iyi à wεε fei Ilaaɔi í jile ɲa.

2 Na nɲu, bii inε í donda ide i laalu, ide iyi Ilaaɔ í jilei í kəsi. Nɔ inε ɲa iyi à waa kɔ ide dimi beεbe, à waa dedea ara nɲa taalei.

3 Ntɔ ntɔ, woo ce jiida ɲa a kù ne zigiida do inε ɲa iyi à waa mu ilεu, í gbe woo ce laalɔ ɲa. Bii i kù bi njo ku muε si gãmei ilaalu ɲau, ce jiidaε, aa ne siε inɔ didɔ.

4 Ilaalu ɲa à waa ce icei Ilaaɔi na aranfãani nne. Amma bii ì waa ce laalɔε ɲa, i ce njo nɲa, domi a kù waa mu taakuba si ngbe. Anɲa mɔ woo ce icei Ilaaɔ ɲai ku ba a sã gbesei idɔɔkɔi Ilaaɔ nɔ a kpã inε ɲa iyi à waa ce laalɔ iju.

⁵ Na n̄ɲu, ì ne i sũ n̄ɲa iri ile ɲai, n̄ kù je si na iyi í jò ì waa ce n̄joi ijuukpã n̄ɲu akã ɲa, amma ku ba id̄o n̄ɲe ku maà ye taale n̄ɲei.

⁶ N̄ɲui í n̄o í jò ì waa sã fiái lempoo má ɲa, domi in̄e ɲa iyi à waa mu il̄eu aɲa m̄o woo ce icei Ilaaḏ ɲai n̄o à na ara n̄ɲai mam mam.

⁷ I sãa in̄e fei iyi ì ne i sã ɲa. In̄e ɲa iyi ì ne i sãa lempoo i sã n̄ɲa ɲa. In̄e iyi ì ne i sãa fiái duani i sãa laf̄ẽ. In̄e iyi ì ne i jirima fei i jirima laf̄ẽ ɲa. In̄e iyi ì ne i mà beere, i màa ɲa.

Ka bi n̄ɲe

⁸ I maà ya mu gbesei in̄e ḡo. Gbesei mii akã í ne ku wa si anini nwa, n̄ɲui í je kubi, domi in̄e iyi í bi in̄e ɲa wa k̄o wooda feii.

⁹ N̄to n̄to, wooda ɲau ih̄e iyi í ni, i maà ce sakara, n̄o i maà kpa in̄e, n̄o i maà ce ile, n̄o i maà ce bin̄e, do wooda ikã ikã iyi í gbe fei aa ȳok̄o a t̄ot̄o ɲa si wooda akã. Wooda akãu wee, bi in̄e mmu bei ì bi arae.

¹⁰ Bii kubi í wa si gãme n̄ɲe i kaa ȳok̄o i cea n̄ɲe laalo ɲa. Na n̄ɲu, bii ì bi n̄ɲe ì waa jirima wooda ɲau fei ɲai.

Ka tã s̄oalu ka maa degbeḏ kunyii Kirisi wa

¹¹ Í s̄la i ce beebe ɲa, domi ì mà ɲa si waati bii à wa nsei. Í to i j̄i hai si iri njoo ɲa, domi waati iyi Laf̄ẽ á faaba wa mam mam í maai wa nsei í re waati iyi à sinti dasi naane.

¹² Idũ í dũ wa koo, n̄o am̄eɲjumá í maai wa. Na n̄ɲu, ka jò icei ilu kuku ku ce, n̄o ka so j̄ineɲi igũ iyi á jò ka jabu si inya kumá.

¹³ I jò ka ne dee dee awa iyi à je in̄eɲi inya kumá ɲa. Ka maà jò ije ku bi nwa do at̄ẽ ku m̄o nwa ku la ku

caa, ka maà ne adei abo do daa beeteke ku ce, nɔ ka jò ija do igu.

¹⁴ Amma i so daa titāi Jesu Kirisi Lafēe nwa, nɔ i maà jò daai inje taka nje ku maa neɔ nje i maa ceɔ binε má ηa.

14

Maà ye taalei kpaasi woo dasi Jesu naane

¹ I gba inε iyi naane ku dasie kù ne gbugbã, nɔ i maà ya ye taalei ide iyi wa lasabu.

² Inε ihē wa tamaa si iyi nηu á yɔkɔ ku je ije fei. Inε ihō mɔ iyi kù ne gbugbã si naane ku dasieυ, ci ya ηɔ inja.

³ Inε iyi wa je mii iyi í ba fei ku maà donda inε iyi ci ya je mii fei, nɔ inε mɔ iyi ci ya je mii iyi í ba fei, ku maà ye taalei inε nje iyi wa je mii fei, domi Ilaađi í gba lafēe.

⁴ Beirei awɔ ò ye ò bei ò waa kiitiò amaacei inε mmu gɔ. Bii wa leekɪ si iceε walakɔ bii í nɔ í fūsi awɔ mɔi idei irii lafēeεi. Amma á maa leekɪ domi Ađ Lafēe í ne gbugbã ku muaa gbugbã.

⁵ Inε gɔ ηa à ya tamaa bei ajɔ gɔ ηa à re nje do beerei, nɔ inε gɔ ηa mɔ à ya maa tamaa mà iju iyi í má fei akāi. Si ide ηau ihē í sɪa inε fei ku mu iyi í je lasabui idɔε dim dim.

⁶ Inε iyi wa tamaa ajɔ gɔ ηa à re nje do beere, wa cooi na Ađ Lafēe. Inε iyi wa je ije iyi í ba fei, na irii Ađ Lafēeεi wa jɔɔ, domi í ya saabu Ilaađi titā na ijeυ. Inε mɔ iyi kù waa je mii fei, na irii Ilaađi kù waa je, í nɔ wa saabuε.

⁷ Kuwεei inε kāma nwa kù je ti nηu akā, beεbe mɔi do ikuε.

⁸ Ntɔ ntɔ, bii à wεε, à wεεi na irii Lafēε, bii à nɔ à ku mɔi, na irii Lafēei à ku. Na nɲu, bii à waa wεε walakɔ bii à ku, ti Lafēei à jε,

⁹ domi Kirisi í ku nɔ í dede hai si balε má ku ba ku jε Lafēei inε ɲa iyi à ku do inε ɲa iyi à wεε.

¹⁰ To, bii bεεbei, na mii í ce awɔ̀ ì waa yε taalei kpaasie. Mà na mii í ce ì waa donda kpaasie. Awa feii aa ka leekí ajɔ akã si wajui Ilaaɔ̀ ku kiiti nwa.

¹¹ Ajɔ nɲui kukɔi idei Ilaaɔ̀u ihē á kɔ̀ tengi bii í ni, Aɔ̀ Lafēε í ni,

Amui ñ jε kuwεε, inε fei á na ku gule si wajum.

Nɔ inε fei ku saabum do gελεε.

¹² Bεεβε mɔi awa fei aa ka fɔ tu wa si wajui Ilaaɔ̀.

Maà ce ngɔgɔ iyi à dasi kpaasie kurara

¹³ Na nɲu, i maà ya kiiti nje ɲa. Amma ce laakai i maà ti i ce ngɔgɔ iyi á jɔ̀ kpaasie ku rara ku dasi dulum.

¹⁴ Na saabui Lafēε Jesu ñ mà kam kam iyi sɔnda kãma kù jε ìwɔ̀. Amma bii inε gɔ wa doo sɔnda gɔ ìwɔ̀, bi tɛei í jε ìwɔ̀.

¹⁵ Bii inɔi kpaasie í fɔ na ije gɔ iyi ì waa jε, wa nyisi iyi i kù waa ne si kpãai kubi má. Maà jɔ̀ ide ije ku jɔ̀ inε gɔ iyi Kirisi í ku na irie ku ce nfe.

¹⁶ Iyi ì yε í síæ ku ce, maà ti i coo do yaase bei á jɔ̀ inε ɲa a fɔ laalɔ̀ε.

¹⁷ Bommai Ilaaɔ̀ kù jε ide i kuje do kumɔ̀, bii kù jε dee dee ku jε do laakai ku sũ do inɔ didɔ̀ iyi Hundi Ilaaɔ̀ wa mu nwa.

¹⁸ Inε iyi wa cea Kirisi ice si yaase bεεβε, lafēei Ilaaɔ̀ á bi, nɔ baa amanε ɲa aa saabuε.

¹⁹ Na nɲu, ka de mii iyi á naaɔ̀ laakai ku sũ wa do mii iyi á mu nwa gbugbã si naanε ku dasi nwa.

20 I maà beje icei Ilaaḏ na idei ije. Ntɔi, sɔnda kãma kù je ìwò, amma kù sɔa inɛ ɔ ku je ije iyi á jò kpaasie ku koosɛ.

21 Iyi í sɔa nɔui í je i maà nɔ inɔ, nɔ i maà mɔ vɛɛ, nɔ i maà ce nɔɔɔ bii í je á dasi kpaasie kurara.

22 Mii iyi ì waa lasabu si ideu ihɛ, muu si idɔɛ, nɔ kù je si ɔãmei awɔ do Ilaaḏ nɔ akã. Ilu inɔ didɔi inɛ iyi idɔɛ kù waa ye taaleɛ si mii iyi wa ce.

23 Amma inɛ iyi wa sika si ije ɔ iyi wa je, Ilaaḏ á ye taaleɛ domi kù waa coo do naanɛ. Ntɔ ntɔ, mii iyi inɛ wa ce fei nɔ kù waa coo do naanɛ, dulum nii.

15

Ce iyi à dɔa kpaasie si, maà de ti awɔ takæ

1 Nsei, awa iyi à nɛ gbugbã si naanɛ ku dasi, i jò ka temuað gbugbã ku kuai hai nɛ gbugbã nɔ, nɔ ka maà ya ka ce mii iyi á dɔa awa taka nwa si.

2 Awa fei ka ya ce mii iyi á dɔa kpaasi nwa nɔ si na aranfãani nɔ, ku ba naanɛ ku dasi nɔ ku bɔ waju.

3 Kirisi takæ ci ya ce mii iyi á dɔa nɔ takæ si, amma si bei à kɔɔ à ni, í sɔ Ilaaḏ í ni, inɛ nɔ iyi à buɛ, arabu nɔ í baa sim.

4 Mii iyi à kɔ tako fei wo, à kɔɔi ku ba ku kɔ wa nɔ ka nɛ kpãa ku cɔ hai si kukɔi idei Ilaaḏ, iyi wa mu nwa gbugbã do temua.

5 Ilaaḏ, nɔ iyi wa mu nwa temua do gbugbã, kù jò inɛ duusɔɔ i nɛ anu akã nɔ si bei ì yɔɔ si Jesu Kirisi nɔ,

6 ku ba inɛ fei i ya maa saabu Ilaaḏ ajɔ do anu akã nɔ, nɔ iyi í je baai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

Laabaau jiidau í je ti dimi fei

⁷ Na n̄ɲu, i ya gba n̄je ɲa si bei Kirisi m̄o í gba n̄je ku ba i nyisiò amboei Ilaaḍ ɲa.

⁸ Ñ wa n s̄o ɲei iyi Kirisi n̄ɲui í baa í je woo ce icei Zuifu ɲau ku ba ide iyi à w̄aḍ bala ɲa ɲau ku k̄ḍ, n̄o ku nyisiò iyi Ilaaḍi í je ilu nt̄o.

⁹ Jesu í naai má ku ba dimi mmu ɲa m̄o a saabu Ilaaḍ na araaree si bei kuk̄ai idei Ilaaḍ wa f̄o í ni, Na ɲoi í j̄ò ñ wa n saabuɛ si in̄oi dimi mmu ɲa. N̄o n k̄ḍ iri n nyisiò amboei iriɛ.

¹⁰ N̄o í ni má,

Iɲe dimi mmu ɲa i w̄eɛḍ in̄o didḍ do in̄ei Ilaaḍ ɲa aḵo.

¹¹ N̄o í ni má,

I saabu Aḍ Laf̄ɛɛ, iɲe dimi mmu ɲau fei,

Iɲe fei i k̄ḍ iri i c̄u.

¹² N̄o walii Ezai m̄o í ni,

T̄okui Izai ḡo á na ku dede

Ku je ilaalui dimi fei,

N̄o kp̄aa ku c̄oi dimi ɲau á wa siɛ.

¹³ N̄sei, Ilaaḍ, n̄ɲu iyi wa mu n̄wa kp̄aa ku c̄o, ku mu n̄je in̄o didḍ do laakai ku s̄u fei na naane iyi ì dasi ɲa ku ba kp̄aa ku c̄o n̄je ku la si gbugb̄a iyi Hundei Ilaaḍ í mu n̄je.

P̄olu í ne kp̄aii ku k̄o tia do w̄aḵo

¹⁴ Iɲe in̄em ɲa, amu takam ñ mà kam kam iyi ì je in̄e j̄iida ɲa n̄o ì mà mii iyi ì ne ku ce ɲa, aa n̄o ì ȳoḵo i mua n̄je bisi ɲa.

¹⁵ Do n̄ɲu fei, do w̄aḵo n̄la n̄lai n̄ k̄o n̄je ide ḡo ɲa wa si idei tiau ih̄ɛ, n ye ɲeḍ gigii mii ɲa iyi ì mà t̄a ɲa. Ñ k̄o n̄je wa beebei na didḍ iyi Ilaaḍ í ceem

¹⁶ ñ wa n jeḍ woo ce icei Jesu Kirisi bi hai je Zuifu ɲa. Ñ wa n waazo laabaau j̄iida Ilaaḍ bei woo wee

ku ba hai je Zuifu ŋa a ye bei kuwee iyi á dǎa Ilaaǎ si, si na iyi í jǎ Hundee í cica ŋa í jǎ à má.

17 Na ŋu, na saabui Jesu Kirisi, ñ ne inǎ didǎ si icem iyi ñ wa n cea Ilaaǎ.

18 N kaa n yǎkǎ n fǎ ide gǎ bii kù je idei ice iyi Kirisi í ce si ide ku fǎm do si kookoosum ŋa ku ba hai je Zuifu ŋa a jirima Ilaaǎ

19 na saabui maamaake dimi ikǎ ikǎ ŋa iyi gbugbǎi Hundei Ilaaǎ í ce. Bebe mǎi ñ waazo laabaau jiidai Kirisi bii fei sǎa sǎa hai Zeruzalemu hee ku bǎ ikpa ilei Iliri.

20 Nǎ ñ dasi idǎ n waazo laabaau jiidau si ile ŋa bii a kù gbǎ idei Kirisi titǎ, ku ba n maà n ma si icui ilei ine gǎ.

21 Ñ ce bebe bei ku ba n ce bei kukǎi idei Ilaaǎ í fǎ, tengi bii í ni, Ine ŋa iyi a kù fǎ ide bi tu ŋa ajǎ kǎma, aa yǎ. Ine ŋa mǎ iyi a kù gbǎ baauε wo, aa gbǎ yaaseε.

Pǎlu wa fǎ idei Romu ku bǎ

22 Tuuba nkpǎ nkpǎ isεεne ŋau bei í ya maa ganjim n naa bi tu ŋε.

23 Amma nsei, ñ kpa irii icem si ile ŋau be, nǎ si na iyi í jǎ ñ wa n bi n naa bi tu ŋε hai adǎ nkpǎ nkpǎ,

24 ñ wa n tamaa bii ñ wa n bǎ ikpa ilei Esipanyi, an yaa wa bi tu ŋε. Ñ bi n ye ŋε n ce ajǎ minji bi tu ŋε be ka kpǎ inǎ didǎ, nǎ i sobim ŋa ku ba n bǎ Esipanyiu.

25 Amma nsei titǎ Zeruzalemui ñ wa n bǎ n koo n sobi woo dasi Jesu naane ŋa,

26 domi woo dasi Jesu naane ŋa iyi à wa ilei Masedǎni do ilei Gere si à tǎtǎ fia do inǎ akǎ na ilu are ŋa iyi à wa si inǎi woo dasi Jesu naane ŋau Zeruzalemu be.

27 Do kubii à tətəəd fiaw, amma ntə ntə gbesei à waa mu si na iyi í jə amanii Ilaađi iyi Zuifu ηau à ne à kpəə do dimi mmu ηa. Beεbe məi á s̄ia dimi mmu ηau mə a sobi ηa do amanii andunya ηa.

28 Waati iyi an to Zeruzalemu n na ηa fia iyi à tətəəu n kpaəd irii iceu be, an bə Esipanyi nə n yaa wa n naa n ye ηe.

29 N̄ mà iyi kutom wa bi tu ηe be á jə Kirisi ku wee nηe si mii nkpə nkpə.

30 Ine inem ηa, n̄ wa n təə ηei do irii Lafēε nwa Jesu Kirisi do kubi iyi Hundi Ilaađ wa mu nwa, í bam ku jaba si kutəə nηe ηa.

31 I təə Ilaađ ku nyam hai si awəi hai dasi Jesu naane ηa iyi à wa ilei Zudee, nə i ce kutəə má ηa ku ba woo dasi Jesu naane ηau a gba amua iyi n̄ wa n bəəd Zeruzalemu do awə minji.

32 Beεbe məi an to wa bi tu ηe do inə didə bii Ilaađ í bi, nə n s̄imi keeke bi tu ηe.

33 Ilaađ, nηu iyi wa mu nwa laakai ku s̄u, ku weε do inε fei. Ami.

16

Pəlu wa ce inε ηa fəə

1 N̄ wa n s̄ə ηe iyi Feebe weci nwa si kpāai naane ku dasi í je ilu naane. Woo ce icei inei igbei Jesu ηai wa je si ilui Sankere.

2 I gba abou na iri Lafēε si bei í jə woo dasi Jesu naane ηa a ce. Nə i maa sobiε ηa do bukaatai mii iyi í bi si aninii inε fei, domi nηu takae í sobi inε nkpə, do amu takam.

3 I ce Pirisila do məkəε Akilasi fəə, kpaasi woo ce icem ηa si icei Jesu Kirisi,

⁴ aŋa iyi a kù saalu baa kuwεε nŋa ku ba a faaba ti amu. Kù je amu akāi n̄ wa n saabu ŋa, hee do igbei inei Jesu ŋa iyi à je dimi mmu ŋau fei à waa saabu ŋa.

⁵ Nɔ i ce inei igbei Jesu ŋa iyi à ya tɔtɔɔ kpasɛ nŋau fɔɔ. Nɔ i ceem Epaneti kpaasi jiidam n̄u fɔɔ, nŋu iyi í tako í dasi Kirisi naane si ilɛi Azii.

⁶ Nɔ i ce Maari fɔɔ, nŋu iyi í ce ice ntɔ ntɔ na iri nŋɛ.

⁷ Nɔ i ce Andoniku do Zunia dimim ŋau fɔɔ, awaɔ ŋai à ce piisɔɔ aɔ. À nɛ beere nla nla si inɔi woo be ŋau. À tako à dasi Kirisi naane mɔm amu mbe n̄ dasi.

⁸ Nɔ i ce Ampilatu fɔɔ, nŋu iyi í je kpaasi jiidam si kpāai Lafɛɛ.

⁹ I ce Uribɛɛ fɔɔ, kpaasi woo ce ice nwa si icei Kirisi, do Sitaki kpaasi jiidam.

¹⁰ I ce Apɛɛsi fɔɔ, nŋu iyi í nyisi naane ku dasie ntɔ ntɔ si laakai ku cɔ. I ce inei kpasɛi Arisitobu ŋa fɔɔ.

¹¹ I ce Herodiɔɔ dimim n̄u fɔɔ. I ce inei kpasɛi Naasisi ŋa fɔɔ, aŋa iyi à dasi Lafɛɛ naane.

¹² I ce Tiifeni do Tiifozi fɔɔ, inaabo ŋa iyi à waa cea Lafɛɛ iceu. Nɔ i ceem Pɛɛsidi inaabo baakɔm n̄u mɔ fɔɔ, nŋu mɔ í cea Lafɛɛ ice ntɔ ntɔ.

¹³ I ce Rufusi fɔɔ, nŋu iyi wa cea Lafɛɛ ice jiida, do iyee iyi wa je bei iyei amu mɔ si kpāai naane ku dasi.

¹⁴ I ce Aɛnkiti fɔɔ, do Filegoni, do Herimesi, do Patobasi, do Herimasi, do kpaasi ŋa iyi aŋaɔ ŋa à wεε.

¹⁵ I ce Filɔɔgu fɔɔ, do Zuli, do Neree, nŋu do weɛi, do Olɛmpasi, do woo dasi Jesu naane ŋa iyi aŋaɔ ŋa à wεε fei.

16 I ya ce nje fɔɔ do kubi jiida ɲa. Igbɛi inɛi Kirisi ɲa fei à waa ce ɲe fɔɔ.

Ide kufɔi ankāanyi

17 Ñ wa n sɔ ɲɛi, inɛ inɛm ɲa, i ya ce laakaii inɛ ɲa iyi à ya naaɔ ɲɛ ku fɛɛɛ wa si anini nɲɛ, nɔ a jò inɛ gɔ ɲa a koosɛ si naanɛ ku dasi nɲa a cuku. Anɲai à ya maa nya cɔɔi cio iyi ò gbɔ ɲa. I jò i jìò inɛ dimi bɛɛbɛ ɲa

18 domi inɛ dimi bɛɛbɛ ɲa a kù waa cea Kirisi Lafɛɛ nwa icɛ, í gbe inɔi anɲa taka nɲa. Do ide didɔ do idei inɛ ku lɛɛ nɲa ɲaui à ya wa inyii itɔi inɛ ɲa iyi a ci ya ce laakai.

19 Iyi í jɛ ti inɛ mɔ, inɛ fei í mà bei ò waa jirima Lafɛɛ ɲa. Na nɲu, ò wɛɛò inɔ didɔ na iri nɲɛ. Amma ò bi í nɛ bisi ɲai ku ba i mà bei aa ya ce jiida ɲa, nɔ i jɛ inɛ ɲa iyi laalɔ ku ce í jɛ ìwò nɲa.

20 Kaa kpɛ má, Ilaaɔ nɲu iyi wa mu nwa laakai ku sũ, á jò i tɛɛɛ Seetam ɲa.

Didɔi Lafɛɛ nwa Jesu ku wɛɛ do inɛ.

21 Timɔtee kpaaasi woo ce icɛm wa ce ɲe fɔɔ, do Lusiusi, do Zasɔɔ do Sosipateɛ dimim ɲa.

22 Nɔ amu Tetiusi, amu iyi Pɔlu í sɔm ide ɲau ihɛ nɔ ò kɔɔ, ò wa n ce ɲe fɔɔ do irii Lafɛɛ.

23 Gayusi, ilu idem wa ce ɲe fɔɔ, nɲu iyi bi tɛɛi inɛi igbɛi Jesu ɲa fei à ya tɔtɔɔ. Erasitu, woo singa fiaɪ iluu do inɛ nwa Kaatusi à waa ce ɲe fɔɔ.[

24 Didɔi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi ku wɛɛ do inɛ fei. Ami.]

Saabui ankāanyi

25 Ka saabu Ilaaɔ, nɲu iyi á yɔkɔ ku mu nɲɛ gbugbã na saabui laabaau jiida do idei Jesu Kirisi iyi ò wa n

ce waaζoεu. Ideui wa nyisi wa asii iyi wa singa wo hai ku kpe.

²⁶ Amma nsei í fita gbugbãa. Ide ηa iyi walii ηau à kɔ si tia ηηa ηa í jò dimi fei í mà asiiu. Nɔ Ilaađi í jilɔ si bεεβε ku ba dimi fei ku jirimæ si naane ku dasi.

²⁷ Na ηηu, Ilaađ, ηηu akã iyi í je ilu bisi do ntɔ, amboe ku je tεε hee do ajɔ fei do saabui Jesu Kirisi. Ami.

Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

xliv

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282